

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Laiho, S. & Lehtimäki, T. 2017. Nursing on the move - TAMKin hoitotyön opiskelijat mukana pilotissa. Teoksessa. Tuomi, J., Joronen, K. & Huhdanpää, A. 2017 (toim.) Taito2017: Oivaltamisen iloa. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 245-253.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/Taito2017-oivaltamisen-iloa.pdf>

7.3 NURSING ON THE MOVE – TAMKIN HOITOTYÖN OPISKELIJAT MUKANA PILOTISSA

Laiho Sanna, TtM, Lehtori, Tampereen ammattikorkeakoulu

Lehtimäki Taru, TtM, Lehtori, Tampereen ammattikorkeakoulu

Johdanto

TYÖPERÄINEN MAAHANMUUTTO on lisääntymässä myös Suomessa. Vuoden 1995 jälkeen ulkomaalaisten osuus Suomen väestöstä on kasvanut yli viisi prosenttiyksikköä. (Tilastokeskus 2017). Muista maista Suomeen muuttaneilla hoitotyön ammattilaisilla saattaa olla hyvät edellytykset siirtyä työelämään koulutuksensa puolesta, mutta suomen kieleen ja kulttuuriin liittyviä haasteita varten tarvitaan usein erillistä koulutusta. Vuonna 2015 Tilastokeskuksen julkaiseman väestörakenneselvityksen mukaan suurin osa, Viron kansalaiset poisluettuina, Suomeen muuttavista ulkomaalaisista saapuvat EU:n ulkopuolisista maista (Tilastokeskus 2017).

Maahanmuuttajataustaiselle hoitotyön ammattilaiselle tulisi taata hyvät edellytykset työllistyä ja pärjätä suomalaisessa hoitotyön ympäristössä. Kotouttamista on tärkeää edistää koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia lisäämällä (THL 2017). Joka maassa on omat kulttuurinmukaiset käytänteet, ja näihin olisi hyvä tarjota mahdollisuuksia tutustua ja perehtyä. Suomessa myös suomen kielen osaaminen on merkittävässä roolissa työllistymismahdollisuuksia etsittäessä. Tasa-arvon toteutuminen ja elinikäisen oppimisen tukeminen ovat vapaan sivistystyön tavoitteita,

ja koulutuksen ei tarvitse olla tutkintotavoitteista (OPH 2017). Vaikka Suomi on viimeisten vuosien aikana kansainvälistynyt lisääntyneen maahanmuuton ansiosta, suomen kielen hyvä hallinta on yhä yksi keskeinen työllistymisen vaade. Potilaiden hoito ja kollegiaalinen yhteistyö vaativat sujuvaa suomen kielen hallintaa käytännön tilanteissa. Suomalaisen lainsäädännön avulla pyritään varmistamaan, että ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämät valmiudet, ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää riittävän kielitaidon varmistamista ennen ammattinimikkeen saamista (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559).

Hoitotyön ammattilaisten liikkuvuuden lisäksi on opiskelijaliikkuvuutta. Opiskelija saattaa tehdä koko tutkinnon tai osan opinnoistaan vieraassa maassa ja kulttuurissa. Erasmus+ ohjelma toimii Euroopan unionin alueella ja sen tehtävänä on tukea eurooppalaista yhteistyötä mm. koulutuksen kehittämisen alueella. Ohjelman tuella on mahdollista kouluttautua, opiskella tai harjoitella ulkomailla. Erasmus+ ohjelma mahdollistaa myös kansainvälisen yhteistyön esimerkiksi hanketyöskentelyssä. On mahdollista yhdistää tieto- ja osaamisyhteenliittymiä erilaisissa hanketyöryhmissä. (CIMO 2017.) Nursing on the Move -verkko-oppimisympäristön kehittäminen on toteutettu Erasmus+ hanketyöryhmän yhteistyönä.

Tampereen ammattikorkeakoulussa (TAMK) vaihto-opiskelijoille tarjotaan suomen kielen perustan opiskelua Basics of Finnish -kurssilla (TAMK 2017), mutta hoitotyön kontekstiin ja kulttuurisidonnaisiin tilanteisiin liittyvää koulutusta ei aina ole tarjolla. Vaikka opiskelija olisi lyhyessä harjoitteluvaihdossa vie-

raassa maassa, tulisi hänen hallita jonkin verran perussanastoa ja ymmärtää kulttuurinmukaisen hoitotyön käytäntöjä. Hoitotyön opiskelijoiden vaihto-ohjelmat ovat tyypillisesti harjoitteluvaihtoja, joten kielen perussanaston hallinta korostuu vielä vahvemmin kuin luokkahuoneopiskelussa. Nursing on the Move (NoM) -verkkokurssia voisi hyödyntää myös vaihto-opiskelijoiden orientoivissa opinnoissa, ennen käytännön hoitotyön harjoittelujaksojen alkua.

Communication for Professionals – Nursing -hanke

Communication for Professionals – Nursing -hanke käynnistettiin jatkohankkeena aikaisemman, Medics on the Move (MoM) hankkeen pohjalta. Erasmus -rahoitteinen hanketyöryhmä suunnitteli ja toteutti kielen ja kommunikaation opiskeluun monikielistä oppimisalustaa lääketieteen ammattilaisille (Van der Poel & De Angelis 2017). MoM -hankkeen loppuvaiheessa työryhmä ymmärsi, että myös hoitotyön ammattilaisille olisi hyvä suunnitella oma verkko-oppimisalusta kielen ja kommunikaation opiskeluun. Uusi Erasmus+ hanketyöryhmä muodostettiin, ja työryhmä muodostui kahdeksan partnerin yhteistyöstä. Partnerit olivat seitsemästä eri maasta, erilaisilla koulutus- ja kokemustaustoilla. Partnereiden osaaminen monikansallisessa työryhmässä perustui hoitotyön, kielen ja kulttuurin koulutuksen, tiedottamisen, ja teknologiaosaamisen vahvuuksiin ja ammattitaitoon.

Tampereen ammattikorkeakoulun Terveyspalvelut -yksikön kaksi hoitotyön lehtoria oli mukana TAMKin edustajina hankkeessa. Hanketyöskentelyn alkuvaiheessa myös TAMKin hoitotyön opiskelijoita oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamas-

sa oppimateriaalia NoM -verkkokurssille (Laiho & Lehtimäki 2016). Kurssi on virtuaalioppimisympäristöön luotu, ja opiskelu ja kurssin suorittaminen on mahdollista joko täysin etäopiskeluna ja verkko-opintoina, tai yhdistettynä lähiopiskeluun käänteisen opetuksen menetelmää hyödyntäen.

Monikielinen verkko-oppimisolusta Nursing on the Move, NoM

Nursing on the Move -oppimisolustan suunnittelu lähti siitä ajatuksesta, että hoitotyön ammattilaisten olisi vieraan kielen lisäksi hyvä opiskella ja hallita myös erilaisia kulttuurisidonnaisia kommunikaatiotilanteita, ja ymmärtää kulttuurin vaikutusta vuorovaikutustilanteisiin hoitotyössä. Kurssin suorittamalla hoitajien kulttuurinmukaisen hoitamisen osaamisen toivotaan vahvistuvan.

NoM -verkkokurssin rakenne on sama eri kielillä, mutta sisältöä suunniteltaessa ja laadittaessa on mietitty myös eri kulttuureihin liittyviä merkityksiä. NoM -verkkokurssin suoritettuaan voi hoitotyön ammattilainen mahdollisesti tulevaisuudessa osoittaa osaamistaan myös hyväksytyllä kurssisuorituksella ja siitä saadulla todistuksella. NoM -verkkokurssilla opiskelijan on mahdollista harjoitella kielioppiin ja sanastoon liittyviä kirjallisia tehtäviä ja sanaharjoituksia. Opiskelijalla on mahdollisuus kuunnella erilaisia ääntämiseen liittyviä näytteitä ja harjoitella myös itse ääntämistä. Kurssi on tuotettu saman sisältöisenä englannin, ruotsin, saksan, italian, espanjan ja flaamin kielillä. Kurssi mahdollistaa myös erilaisten vuorovaikutustilanteiden ymmärtämistä visuaalisesti, videoiden avulla, joissa on kuvattu hoitajien, potilaiden ja lääkäreiden vuorovaikutustilanteita. Verkkokurssilla on itse-

opiskelumateriaalin lisäksi erilaisia välitehtäviä, joilla voi testata osaamista, ja lopuksi on kattava lopputentti. Tavoitteena on, että NoM -verkkokurssin suorittaminen mahdollistaisi osallistujalle tehokkaan ja asianmukaisen vuorovaikutuksen hallinnan ja osaamisen hoitotyön ympäristössä.

Palaute TAMKin pilottikursseista

Pilottikursseille osallistui joulukuun 2017 ja tammikuun 2017 välillä TAMKissa 54 opiskelijaa, joista 27 ruotsin ja 27 englannin kurssille. Hanketyöryhmän TAMKin partnerit laativat TAMKin hoitotyön opiskelijoille erillisen palautekyselyn NoM -kurssin sisällöstä ja kielen opiskelusta. Palautekyselyyn vastasi 21 (=N) opiskelijaa, joista 14 oli osallistunut englannin, 11 ruotsin kurssiin, neljä heistä molempien kielten kursseihin. Kyselyssä oltiin kiinnostuneita opiskelijoiden kokemasta hyödystä kielitaidon, vuorovaikutusosaamisen ja kulttuurisen osaamisen suhteen. Tavoitteena oli tuottaa tietoa kurssin jatkokäyttöön niin TAMKissa kuin muissa koulutusorganisaatioissa ja mahdollisesti maahanmuuttajien terveysalan täydennyskoulutuksissa.

Opiskelijoista viisi (24 %) oli alkuvaiheen opiskelijoita (alle 60 op), kahdeksan (38 %) keskivaiheen ja kahdeksan (38 %) suuntaavan vaiheen opiskelijoita. Kyselyn laatijat olivat opintojen vaiheen lisäksi kiinnostuneita, oliko opiskelija osallistumassa NoM -verkkokurssille tulevaa kv-harjoittelijavaihtoa ja ulkomaille muuttoa ajatellen, mutta vastaajista vain noin neljännes oli lähdössä opiskelijavaihtoon ja ehkä siksi halusi vahvistaa kielen ja kulttuurin osaamista. Vapaaehtoiselle pilottikurssille osallistumisen syytä ei tarkemmin kyselyssä selvitetty.

Palautekyselyn tulosten perusteella 19 (90 %) vastaajaa koki kurssin hyödylliseksi tai erinomaisen hyödylliseksi kielitaidon karttumisen suhteen. Vain kaksi vastaajaa (10 %) koki kurssin ei kovinkaan hyödylliseksi. Keskeisiä opittuja asioita vastaajat kuva- sivat seuraavasti.

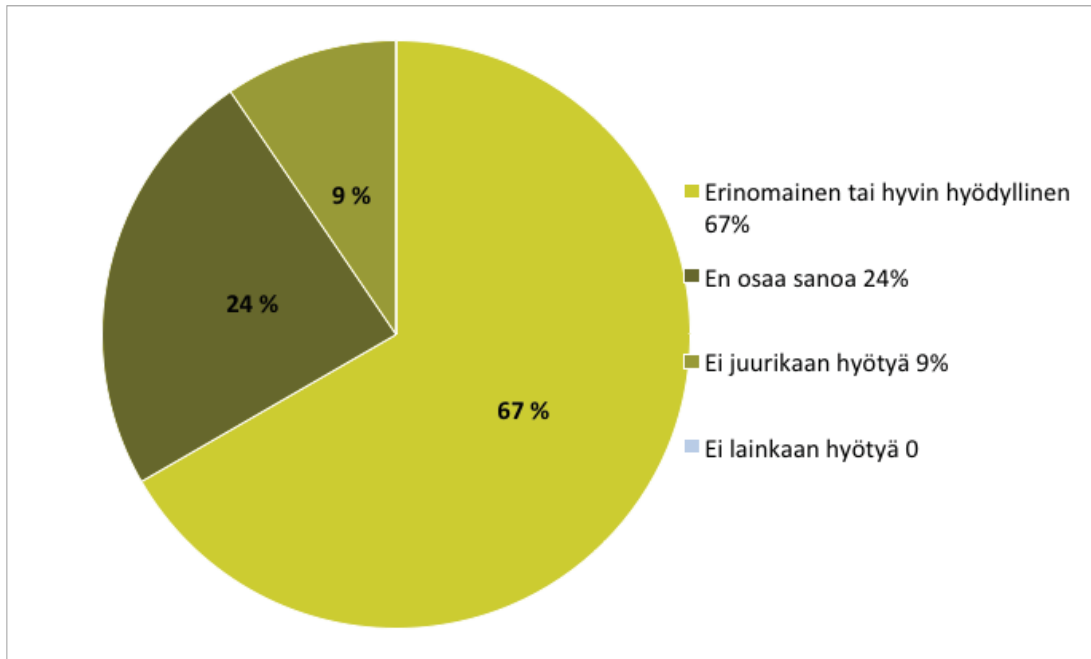
”Erilaisia fraaseja ja hoitotyön sanastoa työhön ruotsiksi.”

”Sairaanhoitajan sanastoa, joita en vielä osannut. Lauseiden muodostamista englanniksi, ja miten asioita voi ilmaista eri ta- voilla. Oli myös hyvä, että jotkut asiat toistuivat, niin ne oppi hyvin.”

Kurssi vahvisti hoitotyön vuorovaikutusosaamista 14 (67 %) vastaajan mielestä hyvin tai erinomaisesti (kuvio 1). Kukaan vas- taajista ei ollut sitä mieltä, että kurssi ei olisi lainkaan vahvistanut osaamista, vaikka kahden (10 %) vastaajan mielestä kurssilla ei juuri ollut merkitystä vuorovaikutusosaamiseen. Viiden (24 %) opiskelijan oli vaikea arvioida osaamisensa vahvistumista, koska he vastasivat ”en osaa sanoa”. Vuorovaikutustilanteita kuvattiin realistisesti hoitotyön tilanteisiin liittyviksi ja hoitotyön tilantei- den dialogia vahvistaviksi.

”Englannin kielen käyttöä hoitotilanteissa”

”Dialogit ja sanasto olivat hyödyllinen lisä jo opintoihin kuulu- vaan ruotsin kurssiin.”

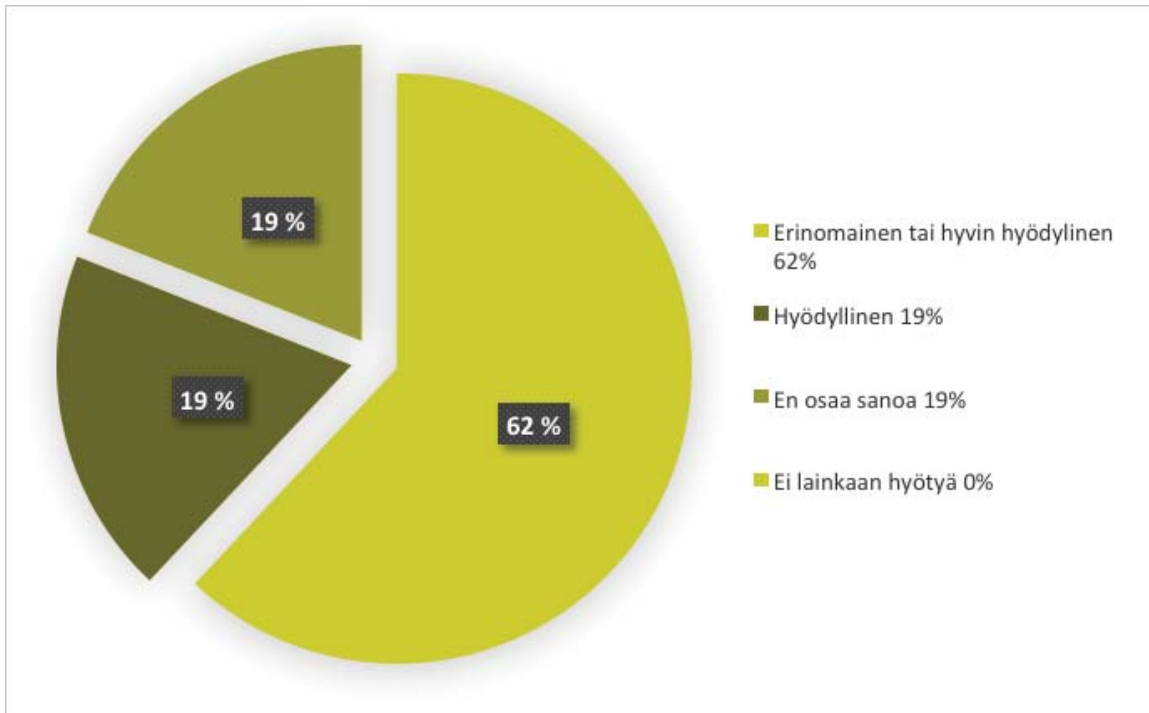

Kuvio 1. Opiskelijoiden kokemus kurssin hyödyllisyydestä vuorovaikutusosaamisen suhteen (n=21)

Vastaajista 13 (62 %) koki kulttuurisen osaamisensa vahvistuneen hyvin tai erinomaisesti. Neljä (19 %) vastaajaa ei kokenut juurikaan hyötyä kulttuurisen osaamisen suhteen ja neljä (19 %) vastaajaa ei osannut sanoa kulttuurisen osaamisen vahvistumisestaan. Kulttuurisen osaamisen karttumista kuvattiin seuraavasti.

”Kulttuurelliset asiat olivat osa minulle uusia, joten niistä sain hyödyllistä uutta tietoa.”

”Kurssista asioita joita koin hyödyllisimmäksi tulevaisuudessa oli se, miten Ruotsissa puhutellaan potilasta. Oikean persoonamuodon ja lausejärjestyksen valinta poikkeaa jonkin verran Suomalaisesta käytännöstä ja koin tiedon hyvin tarpeelliseksi, jotta osaan tulevaisuudessa ottaa huomioon potilaan kulttuurilisen taustan.”

Kuvio 2. Opiskelijoiden kokemus kurssin hyödyllisyydestä kulttuurisen osaamisen suhteen (n=21)

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat tyytyväisiä toteutukseen pilottiin liittyneistä teknisistä keskeneräisyyksistä huolimatta. Muutamia kurssin suorittaneita olisivat osallistuneet toteutukselle ilman opintopisteiden saamista.

Lopuksi

TAMKin kokemuksen perusteella verkko-oppimisympäristöt mukautuvat hyvin kansainväliseen yhteistyöhön. Opiskelijat kuvasivat tarvetta kurssille, jonka voi suorittaa itsenäiseen aikatauluun ja valitsemallaan kielellä. Opiskelijoiden tarve verkkokurssin opiskelemiselle oli varsin vaihteleva, minkä vuoksi vapaavalintainen kurssi sopi heille hyvin. Tutkintoon sisällytetyt kieliopinnot eivät välttämättä tue näitä opiskelijoiden omia motiiveja, joten

kysyntää Nursing on the Move -verkkokurssille on. Jatkossa olisi kiinnostavaa selvittää, onko kurssin opiskeleminen tukenut opiskelijoiden liikkuvuutta kansainvälisesti tai miten opiskelijat ovat pystyneet siirtämään oppimaansa hoitotyön vuorovaikutustilanteisiin.

Lähteet

Laiho, S. & Lehtimäki, T. 2016. Innostavaa oppimista kansainvälisessä yhteistyössä. Communication for Professionals -hankkeen tuotoksia ja tuloksia. Teoksessa J. Tuomi, S. Ketola ja L. Nuutinen (toim.) *Taito2016 – Osaamisen ydintä etsimässä*. Luettu 9.4.2017. Luettavissa: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/Taito2016-oppimisen-ydinta-etsimassa.pdf>.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, 28.6.1994/559. Luettu 5.4.2017 www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559.

Opetushallitus. 2017. Luettu 5.4.2017. http://www.cimo.fi/mika_on_cimo/kansainvalinen_yhteistyö.

Opetushallitus. 2017. Luettu 5.4.2017. www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/

TAMK 2017. Luettu 5.4.2017. www.tamk.fi/opintotarjonta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Luettu 5.4.2017. <https://www.thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-osallisuus-ja-kotoutuminen>.

Tilastokeskus. 2017. Luettu 5.4.2017. www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa

Van de Poel, K. & De Angelis, K. 2017. Communication across continents – helping professionals migrants acculturate. *Italian Journal of Educational Technology* 2017.